

Z Á P A D O Č E S K Á U N I V E R Z I T A V P L Z N I
F a k u l t a f i l o z o f i c k á
K a t e d r a b l í z k o v ý c h o d n í c h s t u d i í

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE/ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího práce/ oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Mgr. Alena Boukalová

Název práce: Severní Mezopotámie ve 3. předkřesťanském tisíciletí, zejména na základě vykopávek na lokalitě Tell Brak

Vedoucí práce/ Oponent práce: Mgr. Kateřina Šašková, Th.D.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Autorka sice v úvodu své práce cíl explicitně neuvádí, z názvu je však zřejmé, že jím je zmapování a podání uceleného obrazu severní Mezopotámie ve 3. tisíciletí př. n. l. se zvláštním důrazem na lokalitu Tell Brak. Tohoto cíle bylo plně dosaženo.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Text je rozdělen na dva hlavní oddíly. První z nich čtenáře stručně seznamuje s oblastí Mezopotámie – s původem jejího názvu, vymezením oblasti, podnebním, stručnými dějinami a tamními jazyky. K této části mám dvě drobné připomínky. Na str. 5 autorka uvádí, že „*Mezopotámie patří k nejstarším doloženým státům,*“ ovšem Mezopotámie je – alespoň pro zkoumané období – označení geografické či kulturní, nikoliv politické, a na jejím území se rozkládalo více státních útvarů. Na str. 7 se píše: „*Od 2. poloviny 9. do 2. pol. 7. st. př. n. l. jsou datovány písemné doklady urartejštiny (...). Ta je doložena památkami z 2. tis. př. n. l. především v oblasti Anatolie.*“ Patrně se jedná o překlep, neboť již z první věty je zřejmé, že jde o doklady z 1. tisíciletí př. n. l.

Druhá hlavní část se zabývá severní Mezopotámií. Její první podkapitola, která je stěžejní částí celé práce, sleduje archeologické průzkumy lokality Tell Brak a její historii od 5. do 1. tisíciletí př. n. l., přičemž hlavní důraz je kladen na 3. tisíciletí př. n. l., jak předesílá již název práce. Autorka se v těchto pasážích zaměřuje na strukturu lokality a její proměny, nalezenou keramiku, pozůstatky staveb, dochované texty a vztahy s dalšími oblastmi Předního východu. Druhá podkapitola cílí na Churrity, etnikum, které získalo převahu poté, co se oblast v 2. polovině 3. tisíciletí př. n. l. vymanila z akkadského vlivu. I k této části mám dvě připomínky. První se týká lokality Gasur, která je na str. 57 umístěna do povodí Cháburu, ačkoliv se nacházela na východě severní Mezopotámie (jihovýchodně od dnešního Kirkúku). Druhá výtka směřuje k nešťastné formulaci – pravděpodobně v důsledku chybného překladu – pasáže vztahující se k jednomu textu nalezenému v Tell Braku, v níž se praví, že text „*sdílí formální rysy s takzvaným „Mittaniho dopisem“ z Tusratty, který se nachází v Tell el-Amarn.*“ (str. 60). Ve skutečnosti jde ovšem o takzvaný „Mitannský dopis“, jehož odesílatelem byl mitannský král Tušratta a který byl nalezen v egyptské Tell el-Amarně.

Práce obsahuje četné přílohy, přičemž tabulky a grafy jsou umístěny na příslušných místech přímo v textu, zatímco plány a obrázky se nacházejí v zadní části práce a v textu je na ně často odkazováno.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Jazyk práce je jasný a srozumitelný a autorka se dopustila jen zanedbatelného množství překlepů či chyb, ovšem s výjimkou poslední kapitoly věnované Churritům, v níž se překlepů či chyb objevuje více.¹ Tu a tam se také v odborné terminologii a v místních či vlastních jménech projevuje vliv různých cizojazyčných zdrojů, a tak přepis

¹Např. „Jjanigalbatu“ místo Chanigalbatu (str. 60), „Mfentanni“ místo Mí.entanni (str. 61), „Tupkise“ místo Tupkiše (str. 61).

některých jmen není jednotný,² některá vlastní a místní jména nejsou místy skloňována,³ některé termíny byly ponechány v angličtině⁴ a jinde není zvolen překlad odpovídající danému období či problematice⁵. Vyjma občasného ponechání jména či termínu v prvním pádu však tyto přehmaty v práci nefigurují příliš často.

Použitou literaturu autorka cituje svědomitě, nicméně odkazy by se měly nacházet také za krátkými přímými citacemi,⁶ ačkoliv jsou zřejmě součástí publikací, z nichž autorka v těchto pasážích čerpala a na něž odkazuje na konci příslušného odstavce. Také pasáže či kapitoly jednotlivých autorů v publikaci *Písemnictví starého Předního východu* by bylo vhodné v seznamu literatury uvést jednotlivě, tedy tak, jak je na ně v práci odkazováno.⁷

Kapitoly jsou členěny přehledně a ke grafické úpravě a kvalitě tabulek, grafů a příloh nemám námitky.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Autorka předložila zdařilou práci vycházející z vhodně zvolené bibliografické základny, jejíž klady převyšují výše uvedené nedostatky. Zvláště oceňuji rozsáhlou hlavní podkapitolu věnovanou samotnému Tell Braku, v níž rovněž hojně odkazuje na obrazovou přílohu. Naopak část věnovaná Churritům by ještě zasluhovala další péči, a to především z hlediska formálního.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Jaké faktory hrály podle Vašeho názoru zásadní roli v tom, že Tell Brak dosáhl již ve 4. tisíciletí př. n. l. takové rozlohy a významu a že zůstal důležitým centrem i po většinu tisíciletí následujícího?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):
výborně – velmi dobře

Datum: 24. 5. 2023

Podpis:

²Mittani/Mitanni, Akkad/Agade/Akkade, Beidar/Beydar/Bejdar, Ashur/Aššur/Assur, Chrám oka/Oční chrám, Šagir Bazar/Chagar Bazar, Šamší Adad / Šamsi-Addu, Tell Mozan / Tell Mozán, Urkeš/Urkeš/Urkes, Tagis-atili/Tabis-Atili (mělo by být Taḫiš-atili či Tachiš-atili; viz Frayne (1993), *Sargonic and Gutian Periods (2334–2113 BC)* (RIME 2), str. 86), Tiš-atal/Tišatal/Tis-atal.

³Např. „Ivího nápisu Tiš-atal“, „texty z Ebla“, „sluhy Lugal-ušum-gal, ensi z Lagaše pod Naramsinem a Šar-kali-šarri“, „na otisku pečeti Talpuš-atili.“

⁴„Lady of Nagar“, „Brak’s Outer Town“, „Eye Idol“, „Temple Ovals“.

⁵Např. „zavařovací nádoby“ / „sklenice“ (v původním textu patrně „jar“), „odřezky“ (ve smyslu keramických úlomků), „průmysl“, „pohoří Ceder“, (zřejmě Cedrové pohoří (Cedar Mountain, ŠA.DÚ GIŠ.ERIN; např. v textu Narām-Sîna: Frayne (1993), RIME 2, text E2.1.4.26, ř. i 23–24, ii 26–27) či Cedrový les (Cedar Forrest, GIŠ.TIR GIŠ.ERIN; např. v textu Sargona: Frayne (1993), RIME 2, text E2.1.1.12, ř. 20°, nebo Narām-Sîna: Frayne (1993), RIME 2, text E2.1.4.25, ř. 15–16).

⁶Např. str. 14 a 21.

⁷Viz např. poznámky pod čarou na str. 7: Charvát, 2011; str. 17, Mynářová, 2011; str. 77, Pecha, 2011; str. 181.